

Mahalle baskısı hukuka giriyor

Yargıdaki yeni tartışma: Arabuluculuk tasarısı

Kemal GÖKTAŞ / VATAN ANKARA

Hukukçular "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanun Tasarısı"na 'modern kadınlar geliyor' diye karşı çıkıyor. Ünlü hukukçu Güney Dinç, tarikat, aşiret ve cemaat baskısıyla uzlaşma yoluna gidilebileceği uyarısında bulunuyor.

TBMM AB Uyum Komisyonu'nda görüşülerek kabul edilen "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı" yargı çevrelerinde tartışma yarattı. Bazı hukukçular bir tür "kadı mahkemesi" oluşturulduğu ve Türk hukuk sisteminde dini kuralların uygulanmasının önünün açıldığını savunuyor.

Avukatların durumu tartışmalı

Barolar Birliği'nin tasarıyla ilgili olarak Adalet Bakanlığı'na gönderdiği görüş yazısında, avukatların arabulucu olup olmayacaklarının ise tartışmalı olduğu belirtildi. Avukatlık Yasası'nın avukatların yapabileceği işleri düzenleyen 12. maddesinde arabuluculuk yer almadığı için avukatların arabulucu olamayacağı belirtiliyor.

"Dini kurallar hukuka girecek"

Türkiye Barolar Birliği İnsan Hakları Merkezi Bilim Danışmanı Güney Dinç, Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanan makalesinde, düzenlemeyi ağır bir dille eleştirdi. Dinç, makalesinde şu görüşleri dile getirdi: "Arabulucunun önünde hiçbir kural, hiçbir engel yok. Dilerse, din kardeşliği, tarikat kuralları, cemaat ilişkileri, aşiret töreleri, ulusal ve ırksal gelenekler, hatta mafya yasaları temelindeki gerekçelerle yanların uzlaşmasını sağlayacaktır. Hak arama özgürlüğü adım adım mahalle baskısı altına alınmak isteniyor. Bu yolla ulaşılabilecek her uzlaşmanın büyük ölçüde, tarikat, aşiret, cemaat ve benzer doğrultudaki yasal veya yasa yasadışı örgütlerin baskısıyla sağlanabileceği açıktır."

Kadınlar zarar görür

Cumhuriyet Kadınları Derneği Başkanı avukat Şenal Sarıhan tasarımı VATAN'a şöyle değerlendirdi: "Hukukçu olmayan bir aracı grubu ortaya çıkarmak ve kişilerin inancına, eğilimlerine göre karar oluşturmak çok tehlikeli olacaktır. Bunu yapanlar öncelikle işin ticari yanıyla ilgileneceklerdir. Uyuşmazlıklarda şeri hukuk kurallarının uygulanması eğilimi ortaya çıkabilecektir. Bundan en çok zarar görenler de kadınlar olacaktır."

CHP'li Onur Öymen, tasarının komisyondaki görüşmeleri sırasında, arabuluculuğun, adalet sistemini tümüyle bozacak bir düzenleme olduğunu savunarak yasalaşması halinde Anayasa Mahkemesi'ne götüreceklerini söyledi.

ABD, ve Mısır örneği

Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel M¼d¼r Yardımcısı Akın Çatın, komisyonda d¼zenlemeyi savunurken, ABD'de ceza ve hukuk uyuşmazlıklarının y¼zde 90'ından fazlasının uzlaşmayla giderildiğini, Avrupa'da ise yeni geliştiğini, sistemin Bangladeş ve Mısır'da uygulandığını söyledi.

'İstedikleri an kalkabilirler'

Tasarıyı hazırlayan komisyonda g¼rev yapan Dokuz Eyl¼l Üniversitesi'nden Doç. Muhammed Özekes, sistemin tarafların masada ç¼z¼m ¼retmesini hedeflediğini belirterek, "Taraflar istediği an masadan kalkabilir. Uzlaşmaya varsa bile mahkemeye gidebilir" dedi.

TASARI NE GETİRİYOR?

ÖZEL HUKUK: Arabuluculuk, ancak kişilerin ¼zerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iř veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarında uygulanacak. Yani ceza hukuku uyuşmazlıkları bu kapsamda yer almıyor. Örneğin miras, boşanma, velayet, kira, borç, arsa anlaşmazlıkları gibi konularda kişiler arabulucuya gidebilecekler.

FAK¼LTE MEZUNLARI: Lisans eğitimini tamamlayarak arabulucu olmak isteyen kişilere, asgari 150 saatlik arabuluculuk eğitimi verilecek. Yani m¼hendislik, eğitim, iktisadi ve idari bilimler, fen-edebiyat fak¼lteleri ve ilahiyat fak¼ltesi gibi her 4 yıllık lisans mezunu arabulucu olabilir.

¼CRET ¼DENECEK: Arabulucunun ¼creti, Arabulucu Asgari ¼cret Tarifesine g¼re belirlenecek ve taraflarca eşit olarak karşılanacak.

MAHKEME KARARI NİTELİĞİNDE: Arabulucu kendisi de ç¼z¼m ¼nerebilecek. Tarafların anlaşmaya varması halinde bir tutanak tutulacak. Bu tutanak icra mahkemesine ibraz edilip şerh konularak "mahkeme kararı niteliğinde belge" sayılacak.